

K ó d s z á m :

Državni izpitni center

M 0 8 1 1 3 1 1 2

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV MINT ANYANYELV

2. feladatlap

Nem művészi szöveg elemzése

2008. május 26., hétfő / 90 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A jelölt két értékelőlapot és egy pótlapot kap a vázlatkészítéshez.

A nem művészi szöveg perforált lapon van, amelyet a jelölt óvatosan kitép(het).

ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassa vagy írja be kódszámát (az erre kijelölt helyre ezen az oldalon és az értékelőlapokon)! Kódszámát a pótlapra is írja rá!

A feladatlap 24 feladatot tartalmaz. Összesen 120 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a **feladatlapba** az erre kijelölt helyre! Írjon olvashatóan, ám ne csak nyomtatott nagybetűkkel! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat nulla (0) ponttal értékeljük. Ügyeljen válaszadásában a nyelvhelyességre és a helyesírásra (egyes feladatok esetében pontlevonás jár)! Az utolsó feladathoz vázlatot készíthet a pótlapra, ám azt az értékelés során nem vesszük figyelembe.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 1 üres.

MELLÉKLET

1. **Amikor megtudtam, hogy Őze Áron először asztalosnak tanult, ám később nem kerülhette el sorsát, a színészi pályát, Márai Sándor szavai jutottak eszembe: "A tehetség kevés. Az értelem kevés. A műveltség kevés ahhoz, hogy valaki művész legyen. Mindenhez végzet kell, melyet nem lehet félreérteni, s melyet semmiféle emberi erő vagy szándék nem tud megmásítani. A művész, az igazi, nem "tévedhet" semmiféle pályára, s nincs olyan történelmi vagy helyzeti erő, mely eltéríthetné feladatától. Aki így művész, annak végzete van. Ez a legtöbb."**
2. **– A nosztalgia kedvéért javasoltad, hogy a Déryné cukrászdában beszéljünk?**
– Imádom ezt a környéket, itt nőttem fel a Naphegyen, a Tabán összes fáját ismerem. Azért is költöztem ismét ide, hogy közel legyek a családi fészekhez. Szívesen nosztalgiazok, nem félek visszaneézni.
3. **– Első számú tanult szakmádra, az asztalosmesterségre is így gondolsz?**
– Már csak hobbiszinten üzöm, de nagyon élvezem. Jólesik ez a kreatív fizikai munka a színészi hivatás mellett. Amikor fával dolgozom, egy ideig nem mosok kezet, mert imádom a fa fűrészporos, édeskés illatát. Állandóan az orromban érzem.
4. **– A színpad illata mire emlékeztet?**
– A színpad jellegzetes illatát a por és a díszletnyelv szagának keveréke adja. Ezt is szeretem. A nyári próbák alatt is folyton az üres nézőtérre mentem keresztül, hogy magamba szívjam az alvó színház illatát. Az elmúlt évad sikerei, tapsai, kudarcai mind ott lebegnek a nézőtér felett. Hangulatkereső és hangulatmegelő ember vagyok.
5. **– Nem írsz vagy írtál soha?**
– Kamasz koromban írtam verseket, de rájöttem, hogy már mindent megírtak előttem. Inkább azzal foglalkozom, hogy megszólaltatom a verseket. Éjszakánként, amikor nem tudok aludni, verseket tanulok, aztán beteszem őket a repertoáromba. Autóvezetés közben egy dugóban eszembe jut egy vers, és elmondom, mert kíváncsi vagyok, éppen akkor hogy hangzik. Együtt kell élni a verssel. József Attila állandóan velem van, de nagyon szeretem a Nyugat költőit is.
6. **– Mikor pihen az agyad, ha álmodban is verset mondasz?**
– Nem tudok passzívan pihenni. Úgy alakítottam ki az életemet, hogy minden beleférjen. A legfontosabb: ha bármilyen álmom vagy vágy befészkelje magát a fejembe, az előbb-utóbb megvalósul. Ez nem nagyképcség. Erre valóban büszke vagyok. Igyekszem aktívan pihenni. Van egy hatméteres, négyszemélyes, mahagóni berakású túrakenu a Dunánál, amit én tettem először vízre. Ha akad egy szabadnapom, rögtön a Dunán vagyok. Az életem csak úgy teljes, ha a színházon kívül mással is foglalkozom. Fontos, hogy a színész megőrizze nyitottságát, mert aki csak magával törődik, az beszűkül, önmaga szobrává válik. Végül csak magát ismétli, és nem tud mit a színpadra vinni.
7. **– Te nem adtad el a lelkedet az ördögnek populárisnak tartott médiumok kedvéért. Pletykalapok címlapján sem láthatunk. Színvonalas műsorokban és lapokban szerepelsz. Ez a tartásod vagy a beszűkült lehetőségek miatt van?**
– Ezt magam alakítom így, mert az én értékrendembe nem fér bele az, ami gyakorta a médiumokban zajlik. A jelenlétnek nem az egyetlen módja, hogy a médiumok vágóhídjára menjünk. Gyakran a színpadi munkám védett meg attól, hogy eleget tegyek olyan felkéréseknek, amelyet nem vállaltam volna szívesen...

A <http://www.magyarszinhaz.hu> nyomán

Üres oldal

Olvassa el figyelmesen a mellékelt szöveget, majd oldja meg az alábbi feladatokat! Kérjük, ügyeljen a helyesíráásra is! A **H** betűvel jelölt feladatokban azt is értékeljük.

1. a) Nevezze meg a mellékelt szöveg műfaját!

_____

- b) Igazak (I) vagy hamisak (H) a szöveg műfajára vonatkozó állítások? Írja a vonalra a megfelelő betűjelet!

A legösszetettebb publicisztikai műfaj. _____

A válaszokból következtethetünk a megkérdezett jellemére és természetére. _____

Legfőbb sajátossága a tömörség és a rövideg. _____

Egy érdekes esemény bemutatása az oknyomozás módszereivel. _____

- c) Adjon témamegjelölő címet a szövegnek!

_____
(7 pont)

2. a) Fogalmazza meg tömören, mi az 1. rész szerepe a szövegben!

_____
_____

- b) Fogalmazza meg tömören a Márai-szövegrész üzenetét!

_____
_____
(4 pont)

3. Igazak (I) vagy hamisak (H) a színészre vonatkozó állítások? Karikázza be a megfelelő betűjelet!

Ragaszkodik gyökereihez. I H

Fizetéskiegészítésként asztalosmunkát is vállal. I H

Elképzelései megvalósításában céltudatos. I H

Szerinte a művészi teljesítmény az egyén sokoldalúságától függ. I H

A szabadidejét szívesen tölti a nyüzsgő nagyvárosban. I H

(5 pont)

4. Fogalmazza meg a megadott részek alapján, miért nevezhető *hangulatkereső* és *hangulatmegelő* embernek a színész!

3. rész: _____

_____

4. rész: _____

_____

(4 pont)

5. Az alábbi tulajdonságok közül melyek *nem* évenyeseek Őze Áronra? Húzza alá a megfelelőket!

érdeklődő   munkaszerető   nagyképű   verskedvelő   zárkózott

(2 pont)

6. a) Írja ki a 7. részből az állandósult szókapcsolatot és a publicisztikai stílusra jellemző alkalmi szószerkezetet, majd értelmezze őket!

állandósult szókapcsolat: _____

jelentése: _____

alkalmi szószerkezet: _____

jelentése: _____

- b) Fogalmazza meg e rész alapján Őze Áron színészi hitvallását!

_____

_____

(6 pont)

7. Az alábbi szavak közül írja be a helyeset a táblázat megfelelő rovatába

adja, emlékeztet, lebegnek, magamba, színpad, szívjam

mássalhangzótörvény	szó
képzés helye szerinti részleges hasonulás	
zöngéesség szerinti részleges hasonulás	
összeolvadás	

(3 pont)

8. Egészítse ki a mondatokat értelemszerűen a megadott szavak ellentétes hangrendű párjával!

alvó   félek

Néha láthatatlan _____ választják el az embereket egymástól.

Az előadás alatt _____ beszélt a közönségnek.

(2 pont)

9. Értelmezze az 5. részben szereplő *dugó* szót, majd írjon egy mondatot valamely másik jelentésével!

a szövegbeli jelentés:

_____

mondat:

H

_____ (4 pont)

10. a) Írja ki a megadott szövegrészből az alábbi jelentéseknek megfelelő szót!

sóvárgás, vágyakozás valami után, ami már elmúlt (2. rész): _____

alkotó, teremtő, valami újat létrehozó (3. rész): _____

betanult szerepek összessége (5. rész): _____

- b) Egészítse ki értelemszerűen az alábbi mondatot!

Az a) feladatban kiírt szavak _____ eredetűek.

(4 pont)

11. Írja ki az 5. részből a következő szavak ellentétes jelentésű párját!

utánam _____

néha-néha _____

gyűlöl _____

(3 pont)

12. Írja a vonalra az 1. részből annak a két szónak a szótári alakját, amelyet a Magyar értelmező kéziszótár a következőképpen határoz meg! Karikázza be a szövegbeli jelentésnek megfelelő számot!

_____ fn **1.** Valami iránt megmutatkozó hajlam, képesség.

2. Anyagi képesség, lehetőség.

_____ tárgyas ige **1.** Valamit rosszul hallva tévesen ért.

2. Helytelenül értelmez valamit, vagy valakinek a szavait, magatartását.

(4 pont)

13. a) Írja le más szóval vagy szó szerkezettel a 6. rész *vízre tettem* szó szerkezetét!

_____

- b) A *tesz* ige számtalan állandósult szókapcsolatban szerepel. Egészítse ki a következő mondatokat a megadott szavakból választva a megfelelően ragozott változattal!

bolond, hűvös, kedv, próba

A színész idegeit is _____ teszi a sok szereplés.

Megígérted, hogy megvársz az előadás után, de már megint _____ tettél.

(5 pont)

14. Bontsa elemeire a tanult módon az alábbi szóalakokat! Írja a morfémák fölé a megfelelő betűjelet!

T = szótó, K = képző, J = jel, R = rag

N A G Y K É P Ű S É G

M Ó D J A

(3 pont)

15. Írja a vonalra az alábbi szavak szótári alakját, majd egészítse ki a mondatokat a megfelelően toldalékolt származékukkal!

foglalkozom

érzem

szótári szó: _____

A színészi _____ sok lemondással jár.

szótári szó: _____

Jó dolog azt _____, hogy mindig van mellettem valaki.

(4 pont)

16. Egészítse ki az alábbi mondat alapján a táblázatot!

A nyári próbák alatt is folyton az üres nézőtéren mentem keresztül, hogy magamba szívjam az alvó színház illatát.

szó	szerkezete	szófaja	mondatbeli szerepe
színház		főnév	
	képzett szó		minőségjelző
alvó	képzett szó		

(6 pont)

17. Határozza meg az alábbi alárendelő szószerkezetek fajtáját! Írja a megfelelő betűjelet a vonalra!

_____ nem tudok pihenni

_____ színpadra vinni

- A tárgyas, alaptagja főnévi igenév
- B tárgyas, bővítményi tagja főnévi igenév
- C határozós, alaptagja főnévi igenév
- D határozós, bővítményi tagja főnévi igenév

(2 pont)

18. a) Alakítsa át az állító mondatot tagadóvá, a tagadót állítóvá!

Én mindig büszke voltam a vezetéknevemre.

_____

Semmit se tud a színpadra vinni.

_____

b) Alakítsa át a mondatokat felszólítóvá!

H

Inkább megszólaltatja a verseket.

_____

Elmondod nekem a szöveget?

_____

(6 pont)

19. Állapítsa meg, igazak-e (I), vagy hamisak (H) az alábbi mondatokra vonatkozó állítások! Írja a vonalra a megfelelő betűjelet!

1. mondat: Inkább azzal foglalkozom, hogy megtanulom, megszólaltatom a verseket.

2. mondat: József Attila állandóan velem van, de nagyon szeretem a Nyugat költőit is.

_____ Mindkét mondat két tagmondatból álló összetett mondat.

_____ Az 1. mondat mellérendelő, a 2. alárendelő.

_____ A mellérendelő összetett mondat ellentétes, az alárendelő társhatározói.

_____ Az alárendelő összetett mondat állandó határozói, a mellérendelő ellentétes.

(4 pont)

20. Készítse el az alábbi többszörösen összetett mondat ábráját! Jelölje számmal a tagmondathatárokat is!

Kamasz koromban írtam verseket, de hamarosan beláttam, hogy már mindent megírtak előttem.

(6 pont)

21. a) Írja a vonalra az 5. rész második és harmadik mondata közé illő kötőszót!

_____

- b) Állapítsa meg, milyen a viszony e két mondat között!

_____ , _____

(2 pont)

22. Javítsa ki az alábbi mondatok helyesírási hibáit!

Az előadó művészek mindig azt a szerepet fogadják a legszívesebben, amellyel a legjobban tudnak azonosulni.

A színésznek mint magánembernek sokszor meg kell védenie magát. És ez általában nem könnyű.

(3 pont)

23. a) Egészítse ki az alábbi szöveget a megfelelő kötőszókkal!

A fiúk, _____ tegnap megismerkedtünk, egy új musicalben táncolnak.

Azt mondtuk nekik, elmegyünk a főpróbára, _____ időben értesítenek

bennünket róla. Mindent megígérték nekünk, _____ csak akartunk,

_____ újra szeretnének látni bennünket.

- b) Egészítse ki a mondatokat a megfelelő toldalékkal vagy névutóval!

Mindig szívesen gondolok vissza a Tabánban eltöltött évek _____.

Fiatalon sokszor fellázadunk a sors _____.

(6 pont)

(25 pont)